

Zalesňování a pěstování lesa



Víte, že lesnatost v Čechách se od počátku 20. století více jak zdvojnásobila? Jednou z priorit lesníků je udržitelné hospodaření v lesích? Chcete vědět víc? Podívejte se na náš článek o zalesňování a pěstování lesa.

Víte, že naše současné lesy byly zakládány v polovině 18. století? Lesnatost v Čechách se od počátku 20. století více jak zdvojnásobila? Jednou z priorit lesníků je udržitelné hospodaření v lesích? Cílem lesníků v našich podmínkách je skladba lesa v poměru 60 % jehličnanů a 40 % listnáčů? Chcete-li se dozvědět více, pokračujte ve čtení.

V našich podmínkách mají lesníci nenahraditelnou úlohu v péči o lesní porosty od jejich vzniku až po smýcení. Zalesňování a pěstování lesa je disciplínou, která se věnuje celému souboru opatření přispívajících ke zdravému stavu našich lesů, udržitelnému využívání dřeva a biocenózy (biocenóza), ale i plnění rekreační či ekologické funkce lesů.

Současný vzhled lesů se začal formovat v polovině 18. století, kdy v důsledku neregulované těžby zmizely poslední zbytky původních lesů a panovníci i majitelé si začali uvědomovat potřebu dlouhodobého výnosu z lesního majetku. Umělá obnova lesních porostů, zejména vysazováním smrků a borovic, vedla k podobě lesů, jaké známe dnes. V důsledku řízené péče o lesní porost se v průběhu 150 let zvýšila lesnatost našich zemí z 12,5 % na 30 % na počátku 20. století a převládla monokultura. Záhy se ale ukázalo, že monokulturální lesy podléhají přírodním kalamitám častěji než lesy smíšené.

Ještě v 70. a 80. letech 20. století tvořila nahodilá těžba velký podíl vytěženého dřeva a prostor pro koncepční výchovu porostů byl tudíž nevelký. Na počátku 90. let se zanedbané lesy staly jedním z klíčových výzev lesního hospodářství a brzy převládlo víceúčelové pojetí funkce lesů, při kterém se hledí nejen na produkci dřeva, ale i na ekologické, sociální funkce, zachování biologické a ekologické diverzity a genových zdrojů důležitých pro další rozvoj lesů.

Ekologicky orientované lesní hospodářství a typologie lesa jsou hlavními přístupy přírodě blízkého hospodaření v lesích. Výchova porostů se zabývá pěstebními opatřeními, při nichž je podpořen zdravotní stav lesů, zvýšením odolnosti porostů odstraněním nekvalitních stromů, likvidací napadených a poškozených stromů.

V současnosti je jedním z hlavních problémů lesního hospodářství úprava druhové skladby a obnovení původní skladby lesů. V současnosti je u nás 56 % lesů smíšených, jehličnatých monokultur je 31 %, přičemž jehličnatou monokulturou je porost, ve kterém listnáče tvoří méně než jednu čtvrtinu stromů. Naopak listnatých porostů je 13 %. Žádoucím cílem v našich podmínkách je skladba lesa v poměru 60 % jehličnanů a 40 % listnáčů.

Při zalesňování využíváme v zásadě dva základní přístupy, kterými jsou přirozená obnova lesa a umělá obnova lesa. V současnosti se výrazně zvyšuje podíl přirozené obnovy lesa a podrostní způsob hospodaření, při kterém se vychovává nový les v podrostu ještě před smýcením.

Naopak umělá obnova lesa má své místo hlavně tam, kde některé druhy dřevin původní druhové skladby zcela chybí, nebo tam, kde je potřeba zajistit výsadbu melioračních a zpevňujících dřevin (meliorační a zpevňující dřevina) a má v našich podmínkách své nezastupitelné místo. V lesních školkách jsou vychovávány semenáčky (semenáček) a sazenice, za pomoci kterých je následně zalesňována holina.

Reprodukční materiál musí splňovat stanovené normy pro přenos na konkrétní místo výsadby a pro zalesnění musí být zpracován projekt zalesnění vycházející z pravidel, která stanovuje cílový hospodářský soubor pro dané místo. Zajištěný lesní porost je hodnocen z hlediska výškového přírůstu, rozmístění jednotlivých dřevin na ploše, rizika poškození buřením (buřeň) i případného poškození dřevin.

Cílenou obnovou a výchovou lesa přispíváme k plnění mnoha funkcí, které lesní ekosystém pro člověka představuje. Vytváříme tak kvalitnější životní prostředí, zdravé místo pro relaxaci i zdroj obživy budoucích generací.